

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De Oratione. Cap. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

bus denique conuerte mentis oculos, ad Diuinae providentiae secreta, quae nihil mali permittit, nisi propter magnum bonum, etsi nobis ignotum, quod tanto facilius debet quisque subditus credere, cum certus esse non possit, res melius cessuras, si ita, ut ei videtur, res à Superiore, & non eo modo, quo Superior voluit, disponentur. In dubiis autem satius, securius, & prudentius est, aliorum stare iudicio, praesertim eorum quibus magis solet assistere caelestis sapientia & providentia; facta & dicta dirigens, ad fines sibi notos, & absconditos ab oculis nostris.

171. *Secundò.* Tunc maxime obedi, cum à Superioribus ad loca vilia, & officia, mundi iudicio abiecta, destinaris. Hoc comendavit nobis S. P. N. Ignatius: *Magnopere conferet deuote obire ea munera, in quibus magis exercetur humilitas & charitas.* Ad hoc propolitus P. Balthasar Aluarez perpendebat valde verba Angeli Raphaelis ad Tobiam, cum obstupesceret, quod Angelus talia erga ipsos officia & obsequia praestitisset: *Cum essem vobiscum, per voluntatem Dei eram. Et iuxta hanc sententiam dicebat, in Domo Dei nullum esse officium vile. Et de se ipsum libello in quo notabat interna sua sensa, sic ait: In hoc ego meam felicitatem pono, quod Deus velit operam meam uti in vilissimis Religionis meae officiis. Nam quomodo hoc ego sum promeritus, ut ipse velit obsequio meo uti, & me in rebus obsequii sui occupare, etiam in conficiendis lateribus? Tanti ergo hoc facio, ut nullum sit adeo abiectum officium, cui si ille me velit addicere, non prius ego quocumque meo solatio, ut illud praestem. Qui alicuius obsequium vult, etiam vult se ipsi obligare. Quae igitur tanta veltitudo animabus nostris offerri potest, quae ita nos impleat, ac satiet, atque quod audiamus Deum velle, & requirere nostrum obsequium, ut se ipsum nobis obstringat, ac obliget? Et in alio loco dicit: Quam excellentiam habet conicionandi munus, si Deus id non vult, aut quam vilitatem habet ollas, aut scutellas lauare, si idem Deus à nobis vult? quam praestantiam habet, quod quis in aliquo angulo se contineat, si Deo id non placet, aut quae vilitas est, inde exire, si hoc ipsum illi placet?*

172. *Officiò.* Valde indecorum est, petere à Superiore, domo exeundi licentiam, per socium minoris conditionis, à se, in scio Superiore electum, vel idem per se petere pallio indutum. Hoc enim non nisi post acceptam licentiam induendum est. Et cum hoc quidam fecisset coram S. P. Ignatio, iussit eum abire, & pallium deponere, & demum redire ad petendam sine pallio licentiam.

CAPVT OCTAVVM.

De Oratione.

173. *P*RAETER ea, quae dici solent de praeparatione diligenti materiae Meditationum, & di-

ligentiâ in Meditationibus accuratè expediendis, ac dirigendis ad vitæ sanctimoniam practicam comparandam (quae sita est in cordis munditiâ à defectibus, etiam leuibus, plenâ deliberatione commissis, & in passionum inordinatarum dominio, & in actionibus omnibus perfectè instrinendis; & ad normam diuinæ voluntatis exactè conformandis, & in omnibus rebus aduersis, patienter, libenter, & cum exultatione tolerandis) haec obseruanda erunt in particulari.

Primò. Da operam, ne veniali etiam peccato Deum offendas in deuotionis Exercitiis: scilicet Meditatione, Missâ, Examine conscientiae, Coronae recitatione, Officio Diuino. Quod fiet, si nunquam dederis causam distractionibus, negligentia custodiâ oculorum, & animi, & malâ praeparatione ad meditandum; deinde si ingruentes distractiones sine tali causâ à te datâ, statim ubi aduertisti, repuleris, & quidem viuaciter, nec in ipso deuotionis exercitio, huiusmodi eas accersueris, vel foueris: Denique si reuenter te gesseris cum Diuinâ Maiestate, & interiorius & exteriorius. Sed meo iudicio non reuenter te geres, si vel Sacrum dicens, vel Sacerdoti respondens sacrificanti, vel alias preces Ecclesiasticas recitans, eâ celeritate id facias, quâ non faceres homines alicuius auctoritatis alloquendo. Res haec difficilis non est, cum Diuino auxilio, modò seriò te applices; æquum est enim, ut saltem eae actiones, quibus Deum quasi immediatè attingimus, & ad nos vocamus, mundæ sint; ab omni, leuissimo etiam, peccato.

Secundò. Ut Orationis tua, & omne cum Deo colloquium tale sit, quale esse debet, ita te geras: 1. Age cum Deo tanquam reus supplicij cum Iudice. 2. Tanquam mendicus cum diuite. 3. Tanquam seruus cum Domino. 4. Tanquam discipulus cum Magistro. 5. Tanquam filius cum patre. 6. Tanquam amicus cum amico. 7. Tanquam Clientis cum Benefactore. S. Augustinus valde, inquit, remota est à sensibus carnis haec schola, in qua Pater auditur, & docet, ut veniatur ad filium, ibi est & ipse Filius, quia ipse est Verbum eius, per quod sic docet, nec audit eum carnis aure, sed cordis. Simul est & ibi Spiritus Patris & Filij, neque enim ipse non docet, aut separatim docet. Inseparabilia quippe dicimus esse opera Trinitatis. Ita enim fiet, ut nihil ad eò graue sit, quod Dei causâ pati, & facere detrectes: sicut non detrectaret latro sententiam mortis promeritus, vlla onera Religionis, si spes euadendi esset è manibus Iudicis. Ita fiet, ut ardentissimè petas à Deo, quibus eges, more mendicorum: quorum exemplo S. Augustinus, ad hoc ipsum se excitabat. Ita fiet, ut summâ cum reuerentiâ, instar serui, cum Deo agas, magnâ internâ

174.

175.

176.

l. de prædest. sac. cap. 8.

demissione animi, & externâ compositione membrorum, & sensuum, more Aulicorum, ante faciem Regis stantium. Ita fiet, vt semper more boni discipuli noua lumina à Deo addiscas, tum ad refecandos à te defectus omnes, tum ad acquirendas virtutes. Ita fiet, vt ardentissimo affectu instar filij ardeas, & feraris in promouendam eius gloriam in te, & in aliis, quæ in eo sita est, vt cognoscatur, & timeatur, ab omnibus colatur, & ametur perfectissimè. Ita fiet vt cum magnâ fiduciâ, & simplici confidentiâ, quam parit vita inculcata, & libera à peccatis plenè voluntariis, & magnis defectibus agas cum Deo familiarissimè, certoque speres ab illo, illa, quæ petis, vt sperat amicus, & certò promittit id, quod scit esse apud dilectum amicum. Denique ita fiet, vt summo gratitudinis affectu prosequaris tantum Benefactorem, qui tui causâ tantum fecit, & passus est, & tanta perpetuò largitur: vt hinc exciteris perpetuò ad heroicum & efficax studium omnia possibilis mala eius causâ libenter, imò etiam cum exultatione, tolerandi, & omnia possibilis bona ad perfectionem spectantia ob Dei gustum intimum, cum perpetuo incremento & profectu faciendi. Quod est quasi finis & scopus immediatus nostræ in hac vitâ practicæ perfectionis. Hoc affectu S. Polycarpus, S. Ioannis discipulus, cum ad Christi fidem deferendam sollicitaretur ab Herode Proconsule, ignem minitante, respondit: se id facere non posse, cum tot beneficia à Christo Domino accepisset per 86. annos, quibus ei seruauit, & ab eo nunquam læsus esset, vt scribit Eusebius. Et S. Ignatius Martyr ad mortem pro Christo alacriter subeundam ita se excitabat, cum ab hoc proposito retraheretur à suis, eum pro Ecclesiæ bono adhuc diutius viuere cupientibus: *Sinite me, amor meus pro me crucifixus est.* quasi diceret: Si Benefactor meus mei causâ vitam dedit, eius causâ ego quoque meam profundam. Nobis autem cum desint martyrij occasiones, heroico animo ferenda sunt omnia, quæ displicent, maxime quæ famæ nocent, & propriæ existimationi, ac voluntati.

1.4. hist.
cap. 15.

177. *Tertiò.* Quamuis autem à S.P.N. Ignatio nullus certus situs præscribatur in Exercitiis, sed permittatur is, qui iuuat ad consequendum melius meditationis finem; deambulatio tamen ab eo non nominatur, nec talis sessio, in quâ & antè, & retro corpus fulciatur; antè mensâ, retro, pariete, vel scamno, aliisque rebus similibus. Tu caueas huiusmodi deambulationem, quæ rarissimè succedit, & non nisi à viris valdè exercitatis, illique paucissimis (vt à S. Xaferio nostro, solito noctu inter orandum in horto Goano deambulare) usurpatur. Vita etiam sessionem inter meditandum. Sed si corporis debilitas vera; & non ficta à sensualitate, fulerum ali-quod corporis exigat, pro vnus horæ spatio,

idque sub pectore, & costis ferè supra cingulum, nec capitis vtraque manu (humilem tamen & reuerentiâ plenam) sustentationem improbarem, si verè profuturam putes, ad fructum meliorem è meditatione decerpendum.

Quartò. Caue ne meditationis tempore pulices veneris & macles, cilicij loco tolera tales molestias, quantum potes. Idem dico de pruritu, fricatione non abigendo. Deus bone! quot occasiones magnorum in cælo præmiorum amittimus, declinantes paruas ad speciem molestias corporis, suppeditantes tamen materiam magnorum præmiorum, & meritum, non minus quam fuerint illa. duo minuta Euangelicæ Viduæ, thesauris anteposita opulentorum! Hanc ob causam B. Simeones laudatus à Theodoro viginti maximos cimices intra tibiale alebat, *rel. hist. cap. 66.* tanquam in cauernâ delitescens, & cum posset pellem manu comprimere, & omnes facile intermere, molestos morsus toleranter passus est, in paruis ad maiora lubenter se exercens. Noui ego vnum in Societate, qui cum per aliquot menses pulicum morsus constanter sustinisset diebus integris, eos nec excutens, nec se fricans, nec impediens, ingens quoddam beneficium, quod à multis annis desiderabat, consecutus est repente à Deo, scilicet eligendi in omnibus, & faciendi id, quod perfectius esse agnoscebat, & inter æquè perfecta id, quod esset magis amara amoris proprio, & magis conforme Christi humilitati, contemptui, & cruci: quod ita feruenter exequi cepit, vt etiam vno perpetuo ad id se obligarit, idque per multos annos, etiam in grauissimis occasionebus, inuiolatum seruauit.

Quintò. Da operam, vt tua Oratio semper sit ardens, & quodammodò bullienti erga Deum affectu, & res diuinas, inflammata. Hæc enim actuum feruens intentio, & quidam Seraphicus Deum amandi ardor, & gustum præbet Diuinæ Maiestati incredibilem, & magna merita cumulat, & multa impetrat, & pœnas purgatorij aut penitus submouet, aut valdè minuit, & animum flectit ad declinandas heroico studio omnes, etiam leuissimas, imperfectiones, & frequentandos actus virtutum heroicarum. Et de tali orationis modo intelligi debet S.P.N. Ignatius, cum inter alia media scribit, *Prepositum Generalem seruaturum Societatis Corpus in bono, & aucturum, oratione assiduâ, ac desiderio plenâ* (Hispanicè *descofa*, id est, *desiderosa*) & subdit: *Et ex iis, quæ præstare ipse potest hoc maximi momenti apud eum esse debet, & in quo plurimum in Domino confidat. Est enim imprimis efficax ad gratiam à Diuinâ Maiestate impetrandam, à quâ quod expetitur procedit.*

Sextò. Quoniam oratio inter alia bona habet & hoc, vt sit medium ad extirpanda vitia, & acquirendas necessarias virtutes, idèd, si te sentis in aliquâ re delinquere sæpè, vel magnam patî difficultatem in virtute aliquâ exercendâ, eò, quan-

178.

179.

9. part.
Const.
c. 6. in de.
cla. lit. A.

180.

quantum potes, omnes tuas meditationes dirige, & te quasi instrue, & arma, vt expugnes illud vitium & difficultatem, & voluntatem fleat ad studium, & exercitium illius virtutis. Quod duobus modis facere poteris. 1. directe ea cogitando, quibus voluntas excitetur tum ad fugam efficacem illius vitij, tum ad vsum & studium illius virtutis. 2. Vt indirectè, & quasi ex aliquo, dum in te sentis generalia aliqua desideria ardentia, vel placendi Deo, vel satisfaciendi pro peccatis, vel acquirendam perfectionis, & similia, tunc menti tuæ propone illius vitij fugam, vel illius virtutis exercitium, tanquam id, in quo practicè debeas ostendere desiderium placendi Deo, vel satisfaciendi pro peccatis, vel studium acquirendæ perfectionis. Res hæc magni momenti est, vsque adeo, vt experientia didicerint aliqui Dei Serui, hac viâ se affectuosam tantam mortificationem quarundam molestiarum valdè vehementium, & diuturnarum passionum, quibus antea grauissimè conturbabantur & periculosè, vt postea ne primos quidem motus senserint, etiam si haberent multas & grauissimas perturbationum occasiones, in materiis valdè magnis & difficillimis, à quibus natura corrupta vehementer abhorret, suis viribus relicta; & circa quas ordinariè homines frequentes & graues committunt defectus. Nec tantum talem mortificationem talium passionum & plenum dominium, per Dei gratiam, vsu huius mediij sunt affectui; sed posituum quoque profectum in virtute contrariâ, in gradu valdè excellenti, alto, & raro.

Septimò. Circa materiam Meditationum ordinariam, eam totâ vitâ retinendam, suadeo non aliam, quam vitæ & passionis Christi Domini. Tum quia ea commendata est à S.P.N. Ignatio, & à S. Xauiero, aliisque magnis Dei Seruis; tum quia imensus amor, & beneficia in nos Christi Domini, id exigunt; tum quia nulla res meditata ita poterit te excitare, & iuuare ad consequendam perfectionem. Et experientia docuit in multis, eos non tam studio vero perfectionis, & profectus propriij, quam in ordinato quodam tædio, & curiositate, palliatâ specie virtutis ductos, neglectâ Christi vitâ alias bonorum spiritualium venas sectari. Porro P. Balthasar Alvarez, vti scribitur in eius vitâ, Inter omnia Saluatoris mysteria singulari afficiebatur deuotione ad eius sanctissimam passionem & mortem in cruce, quam valdè sua memoria fixam habebat, valdeque recreabatur de eadem meditari. Quare rogatus de modo, quem in orando tenebat, respondit: sibi statim in ipso ingressu offerri Sanctissimus Christi Crucifixi pedes, quos ipse primum adorabat, & ad eos se constitutum meditari altissimam omnium virtutum lectionem, quam ex Cruce cathedrâ Supremus ille Magister docuit. Ex quo valdè accendebatur ad se mortificandum, cruci, affigendum, ad amandos, in-

uandosq; proximos, pro quorum amore tantus Magister tot labores sustinuit. Adeoque ex hoc proficiebat, vt omnes incipientes tradentes se orationi, horeretur ad meditando Christi Passionem, tanquam spiritualis eorum profectus fontem. Et in ordinariis suis exhortationibus hoc frequenter reperebat: Ne existimemus nos aliquid fecisse, donec eò perueniamus, vt semper Christum Crucifixum in corde nostro gestemus. Non nego tamen, post multos exactos in Religione annos, idque post susceptum sacerdotium, posse, non longo aliquo tempore, quempiam versari in meditando aliquibus Scripturæ sententiis & Psalmis, vel similibus, dummodò ordinariis animè pastus, Christi Domini nostri vita sit & Passio.

Octauò. Circa tempus Meditationis, quamdiu studiis vacas, & scholasticis occupationibus, sufficere tibi ordinarium tempus præscriptum, si illud benè expendas. In vacationibus tamen sine detrimento occupationum scholasticarum, cum approbatione Superioris, adde semper aliquid, saltem dimidium horam, Huc spectat datum à S.P.N. Ignatio P. Natali (longius pro Societatis personis meditationis tempus quam vnus horæ suadenti) responsum. *Homini benè mortificato* (quales è Nouiciatu ad Collegia venturos optabat, & sperabat S. Pater) *sufficere etiam vnum quadransentem quotidiana meditationis ad vitam religiosi & perfectè instituendam.*

Nonò. Assuesce extra Meditationum, Examinum, Officij diuini, Missarum, coronarum tempora, sæpè cor ad Deum eleuare, breui quidem tempore, sed ardentè, & intensè. Feruor enim animi, & intensio actuum perfectiorem reddit animam, quam sine illo temporis longitudo & extensio. Talis erat S. Pater, qui etiam dum mensa benediceret, dum eâ sublatâ gratias ageret, ita accendebatur interius, vt quodam modo facies eius ignesceret, Ribadeneyra teste. Per has cordis frequentes ad Deum eleuationes acquiritur Dei assidua memoria, ferax virtutum, & arcens vitia ab homine. Nam, vt ait S. Diadochus, *Qui versatur semper in corde suo, absens procul à iucundis rebus huius vite peregrinatur. Qui enim ambulat in spiritu, non potest desideria carnis nosse: quandoquidem iam deinceps in arte virtutum suas ambulationes conficit, vitaturq; iis ipsis virtutibus veluti iamtricibus castimonia, que est instar ciuitatis parue: ex quo fit, vt in hoc irrita sint machina demonum, quamuis vsque ad fenestras nature, tela vulgaris amoris pertingant.*

Decimò. Quoniam inter efficacia media ad perfectionem ponitur Dei præsentia; hoc est, Dei memoria actualis (talem enim præsentiam, vt faciliorem & capiti non noxiam probo) variis pietatis actibus internis excitari & conseruari solita, ad eam consequendam tria media efficacissima, & vt ita dicam infallibilia sunt: Primò, Meditationes matutinas benè expeditè, hoc est, non negligenter, sed cum excita-

78.
i. b. f.
7. 6.

79.
ib.
I. I. g. in
ere.
I. X. l. 6.
in cap. 5.

part.
u. f. t.
ia de
lic. A.

80.

182.

183.

lib. 9. vitæ
cap. 3.

cap. 17.

184.

tatione ardenti voluntatis, ad odium imperfectionum, & ad amorem virtutum omnium. Secundò, in recreationibus loqui de rebus sacro ore & Religioso dignis, sine effusione cordis ad nimiam lætitiã, & iocos irreligiosos. Tertio, omnes præcipuas diei actiones, saltem initio singularum, breuiter, sed ardentè, offerre ad gloriam & gustum Diuinæ Maiestatis. Experiencia certa docuit, his viis citò posse acquiri talem præsentiam Dei, vt immediatè post somnum, post occupationem quamuis etiam distractam prima cogitatio non aliã de re se menti ingerat, quàm de Deo, & rebus purè Diuinis. Item, vt etiam in occupationibus distractiuis, vti sunt seruire ad mensam lauare læges, vertere domum, ambulare &c. vel perpetuò, vel frequentissimè memoria Dei recurrat, & quidem non accessita actu reflexo, sed quasi conaturaliter, & vltro se ingerat, quodammodò inuito & non cogitanti, diuinæ gratiæ beneficio, quæ nunquam deserit quærentes se, & cooperantes ordinariis mediis, diuinitus nobis datis, ad perfectionem consequendam. Item, talis se Dei memoria tibi ingeret, vt non minus deuotum cor tuum, etiam sensibili deuotione, & planè ardenti, & valdè accensâ bulliens inde habiturus sis in officiis distractiuis, quàm in ipsa ardenti & deuotâ oratione priuatâ & solitariã. Qui deuotionis ardor, non tantum in te memoriam Dei conseruabit, sed fructuosam reddet; nam excitabit te ad illas externas actiones, etiam distractiuas naturâ suã, benè & accuratè faciendas, quippe tanquam si Deo vidente fierent, inchoatas, & continuatas. Hoc est, quod S. P. Noster exigit à Nostris, *Vt in omnibus rebus quærant Deum, & inueniant.* Et de se quondam dixit P. Ludouico Gonsaluo, *Se Dei beneficio habere facilitatem, in omnibus rebus inueniendi Deum, quotiescunque veller.* Non est exaggeratio id, quod scripsi, sed res plus quàm certa, & non pro vno die vel anno, sed pro totâ vitâ, probata ab iis qui sunt Domino suo fideles. Hinc quoque orietur, vt tales etiam per somnium, vel dormientes, vel semiuigilantes, crebrò prorumpant in verba pia, & colloquia breuia cum Deo, & Sanctis, id non per actum reflexum procurando, sed planè conaturaliter, & quasi acti ab alio, verè in actu exercito, non cogitando, nec excitando se ad tales orationes iaculatorias, quæ illis etiam vigilantibus & alia agentibus, & colloquentibus, vltro se ingerunt. Sæpè etiam prorumpunt exterius vsque adeò, vt etsi velint, non possint semper impedire, ne erumpant, nisi factâ magnâ vi animo, bullorem quandam tenerrimè erga Deum, & res Diuinas, deuotionis, cum actuali Dei memoriã coniunctâ reprimendo. Non erit autem hoc creditu difficile, quandoquidem ferè omnes, etiam imperfectissimi, & obtuso in-

genio præditi, experiuntur se in schola aliud scribere, sine erroribus, & cogitare simul continuò de rebus aliis diuersis profusè à materiã scriptiõnis. Sicut ergo in imperfectis possunt simul duo actus tam disparati, viribus solius naturæ coniungi, vno non impediente alterum, ita multò magis mens diuinæ gratiæ beneficio potest simul attendere actionibus externis, benè & non stolidè expediendis, & simul ferri in Deum ardentibus affectibus variis: modò humiliationis, modò compunctionis, & doloris de peccatis, modò petitionis, modò gratiarum actionis, modo diuinæ laudis, modò oblationis sui ad Dei obsequium, modò lætitiæ ortæ ex diuinæ gloriæ incremento, modò tristitiæ ex peccatis seculi auditis vel cogitatis excitatæ, modò renouationis internæ vororum, modò cuiusdam spiritualis Diuinæ Maiestatis amplexus per actum amoris ardentissimum, modò spei, & certæ expectationis donorum gratiæ, & suo tempore gloriæ, modò fidei, & similibus, quas Spiritus sanctus excitat, & fouet, & auget, in mentibus eius ductus, & directioni obsecundantibus, & per plenè voluntaria peccata eum non impediuntibus.

Vndecimò. Etsi longiora orationis tempora non sunt cuius aut quærenda, aut concedenda, vti supra dictum est; omnes tamen multas quotidie possunt inuenire temporis partes, quas orationi breui, sed accensæ tribuant, è quibus magnus cumulus congregari poterit, à piè auaro corde. Inprimis prima media hora ante meditationem ferè tota in oratione vel vocali, vel colloquio cum Deo mentalibus, variis actibus plenis, potest extrahi. Post meditationem totum tempus illud, quò itur ad audiendum vel dicendum Sacrum & quò post reditur. Illa quoque tempora, quibus ad scholam itur, & expectantur alij, donec conueniant, & donec Magister ad legendum veniat. Illa quoque in reditu è schola: & illa quæ à fine examinis intercedunt ad ipsam comestionem. Item dum lauantur, extergunturque patinæ, dum locus aliquis verritur, dum è cubiculo itur aliò, & reditur; dum exitur extra Collegium, toto illo tractu domorum in quo veritum est loqui, denique ad sonum singularum horarum, quibus dicta Salutatio Angelica conciliat indulgentias 1000. dierum ex concessione Pauli V.

Duodecimò. Porro sine vllâ occupationum iacturâ, dum solus es, ad cuius horæ pulsus, præter Salutationem Angelicam hæc posses addere, quæ omnes necessarios affectus ad Deum, & diuina comprehendunt, & multum prodesse poterunt iis, qui cum filiali fiducia credunt Spiritui sancto dicenti: *Multum valet oratio iusti assidua.*

1. Benic-

1. Benedicamus Patrem & Filium cum sancto Spiritu, laudemus, & superexaltemus eum in secula.

2. Expurga nos Omnipotens & misericors Deus, quam citissime & perfectissime à quavis culpa, pena, & reliquiâ peccati, quod super omnia mala detestor propter te Deum Patrem ac Dominum meum, super omnia dilectum.

3. Conuerte quam plurimos & quam citissime Omnipotens & misericors Deus à vitâ impiâ ad piâ, & à piâ ad perfectissimam omnî ex parte.

4. Fac nos, Omnipotens ac misericors Deus, semper viuere ac mori in quam maximâ & perfectissimâ sanctitate omni ex parte.

5. Ad laudem, & gloriam tuam Omnipotens & misericors Deus, dirigantur omnia nostra verba, cogitationes, & opera, in odorem suauitatis.

6. Agimus tibi gratias, Omnipotens & misericors Deus, pro vniuersis beneficiis tuis, manifestis & occultis, præsertim iis, quæ concessisti Sanctissimæ Christi Humanitati, & Beatissimæ Matri eius ac nostræ, & omnibus Sanctis, & pro iis, pro quibus gratias tibi non egimus, & ex quibus sumptimus occasionem te offendendi.

7. Domine miserere omnibus, quicumque desiderant preces meas, præsertim inimicis, & aduersariis meis, si qui sunt vel erunt.

8. Omnes Sancti, & Sanctæ Dei intercedite pro nobis.

9. Adiua nos. Omnipotens & misericors Deus, quam citissime, & quam perfectissime, in omnibus necessitatibus nostris temporalibus & spiritualibus.

10. Et benedictio tua † sit super nos semper. Hoc dicendo signum crucis exprime cum tenero affectu, & reuerentiâ erga Christi crucem, & fiduciâ erga Diuinam liberalitatem, quæ ob merita Christi Crucifixi omnia nobis dona gratiæ largitur. Hæc primâ specie videntur multa, sed qui contraxit habitum, & benè memoriæ mandauit ipsa præcisè verba, celerissime expedire potest, sine iacturâ temporis, & occupationum impedimento. Quando prouectus eris, addes etiam, exemplo S. P. N. Ignatii & S. Botomæi, breuissimum conscientiæ examen circa modum, quo illam horam traduxisti: quod homini non effuso ad exteriora, qualem te fore suppono, facillimum erit, & ferè vno mentis oculatâ circa res suas intuitu perfici poterit. Hos ipsos actus orationis repetere poteris, quoties visitas SS. Eucharistiæ Sacramentum, & aliis temporibus.

11. *Decimotertio.* Inter alios modos oratione placendi Domino, is tibi sit cordi, vt illis diebus, & illis partibus diei, & in illis locis, & actionibus, in quibus tepidi negligenter orant, tu ores diligenter & feruenter, v. g. quando datur benedi-

ctio mensæ, vel post illam dicitur gratiarum actio: Quando tempore recreationis datur signum ad salutationem Angelicam. Quando mitteris die recreationis ad deambulationem, & in eâ iuberis meditationem expedire. Quando iter facis & in curru meditandum est, & in aliis similibus occasionibus, id quæ facias animo exhilarandi cor Dei, & compensandi ob eius gloriam, quodammodo omnia mundi peccata circa orationem contingentia illis temporibus.

Decimoquarto. Dum voce oras, caue ne clariùs orando alios propè orantes impediâs. Tertulianus improbat: *In oratione manus sublimius efferre, & vultu in audaciam porrecto, & clariùs adorare proximo obstrependo.* Non satis est animo solo piis affectibus pleno orare, sed, vt monet S. Cyprianus, *placendum est diuini oculis, & habitu corporis & modo vocis. Nam, vt impudens est, clamoribus strepere, ita contra congruè verecundo, modestis precibus orare.* Ideò inter laudes sui Patris morientis recenset S. Gregorius Nazianzenus, quòd æger, & centenarius mortuus sit, *in orationis verbis agestibus, nullo vitij vestigio.*

Huc spectat pituitæ excreatio, à quâ abstinendum est, quantum fieri potest, nam & hæc res offendit vicinos orantes. Ideò olim, teste S. Gregorio Nazianzeno, *Qui accedebant ad sacra, non tantum animum, sed etiam vocem perpurgabant,* ne vel rauca voce Dei canerent laudes, vel excreando phlegmata aliis orantibus essent molesti. Et ita, cum S. Catharina Senensis prope sacerdotem Missam dicentes flectens genua fletibus suis perstreperet, monita à Confessario fuit, vt in remotiore loco oraret, ex quo fletus & singultus orantis exaudiri non possent.

Cum oraueris, monet S. Bernardus, *non impleas aures audientium singulibus & suspiriis, sed intende ora Deum in cubiculo cordis tui.*

Decimoquinto. Caue ne recitando voce preces, siue domi, siue in Missâ, siue in Trichinio, aut Musæo communi, in Litanis, festines. Magna est hæc irreuerentia, præsertim dum versiculo ab altero nõ absoluto tu tuum protrudis, quod graui Epistolâ P. Mutius, Præpositus Noster Generalis, seriò emendandum omnibus Prouincialibus Præpositis præscripsit Anno 1620. 19. Decembris. Hoc est, quod etiam reprehendit S. Theodorus Studita: *Cohorsit decorè ritus, psallere, non obiter, & supinè confusè.* Confusè sit, dum non percipitur distinctè, quid quis loquatur, dum respondens præuertit orantem. Cur autem id fugiendum sit, subdit: *Id enim offendit Spiritum Sanctum qui edicit: Psallice intelligenter. At intelligenter psallere non poterimus, nisi id obseruetur, ne frequentando versum auspicemur, priusquam prædictus sit absolutus, aut si concitanter eat versus.* Sic & S. Bernardus monet: *Strenuè interesse diuinis laudibus, non præcidentes verba dimidia, non integra transilientes.* Hoc enim est, quod damnat S. Cyprianus: *Ventilare preces vestras, inconditâ vocibus, & pe-*

188.

1. de orat. cap. 13. 1. de orat. Dom.

Orat. 19.

Or. 20. de non tantum animum, sed etiam vocem perpurgabant, laud. Bas.

1. 2. vitæ cap. 20.

Form. 7 hon. vic. col. 2.

Ser. 99.

Psal. 46.

Ser. 47. in Cant.

1. de orat. Dom.

titio-

cionem commendandam Deo, tumultuosâ loquacitate iactare. Verè tales plurimum orantium & se interpellantium preces appellari possunt, ut loquitur S. Gregorius Nazianzenus, laudans S. Athanasium, voces, linguâ aduersariâ, hominum sese mutuo superare contententium. Quod & Deo displicet, & religiosas aures offendit.

CAPVT. DE CIMVM.

De actibus variarum virtutum, & multiplicatione meritorum.

EX ardentis desiderio promouendæ diuinæ gloriæ; non tam propter tuum spirituale commodum, & lucrum, quàm propter Deum ipsam & gustum intimum Dei, quem percipit ex hominum probitate, assuesce piâ quadam auaritiâ spirituali, in omnibus occasionibus cumulare spiritualia lucra meritorum, ut quantum per statum huius vitæ & occupationes tuas licebit, perpetuo occuperis in operibus meritoriis, hoc est, dignis augmento intrinseco in te diuinæ gratiæ, & præmio post mortem, ut verè & humiliter dicere possis verba Domini & Salvatoris tui: *Ego que placita sunt ei, facio semper.* Quoniam verò nullum opus iusti meretur augmentum gratiæ & gloriæ (ut verior est Theologorum sententia) nisi fiat expressè ob motiuum aliquod supernaturale, idque liberè, & sine vilo peccato corrumpente bonitatem actionis (quod tollit vel interruptit meritum) ideo hoc tibi erit cordi, ut non casu & inconsideratè, sed cum reflexione piâ facias ob finem supernaturalem, quæ facis iuxta præscriptum S.P.N. Ignatii de rectâ intentione habendâ in omnibus rebus particularibus. Inter quædam monita B. Aloyij, quæ post eius mortem manuscripta inuenta sunt, hæc quoque erant: *Non modo tibi ab omni prauo opere, verum etiam indifferente & inutiles abstinentium est. Quin potius, quod propius semper ad Deum accedas, in id omni studio incumbens, ut nullum factum, nullum consilium tuum, non à virtute dismanet. Alterum, quo affectus tuos dirigas, hoc est, ed te religiosorem, magisq; piuum futurum, quo vitam tuam diligentius, secundum rationes æternas, minus verò secundum temporales gubernes, sic ut nihil ames, nihil desideres, nihil lateris, nihil oderis aut auertere, nisi pietatis causa; tibiq; persuadeas, hoc deum esse, religionem pietatemq; profiteri.*

Verè necessaria sunt monita hæc, ne congregemus, ut monet S. Propheta, in sacculum pertusum, perdendo multa merita, quæ possemus cumulare, rectè agendo; quæ perdunt inconsideratè viuentes. *Mali enim, ut ait Seneca de vitâ beatâ, eunt, quò non eundum est, sed quò itur.* Quocirca ut multum merearis;

Primo, assuesce non tantùm actus virtutum supernaturalium elicere propter Deum, vel propter bonitatem, seu honestatem supernatu-

ralem, quam in se habent (quanquam primus modus facilius est, & magis meritorius, si omnia facias purè propter Deum solum) sed etiam alios actus naturales, qui naturâ suâ non referuntur ad supernaturalem finem; uti sunt comedere, bibere, recreare se, dormire, surgere, lauare manus, scribere, caput alteri aperire, spuerè, fricare barbam, mundare vestem, lauare patinas, & his similes, qui ab hominibus ordinariè fiunt vel casu, vel ob naturalem aliquem finem. Praxis autem has actiones cum merito peragendi talis esse potest: Dum tempus surgendi est, propicias te citò ex lecto decore, & violentè somnum excutiendo (quâ in re multùm poteris mereri ob victoriam naturæ, adhuc vteriorè somnum auide expectentis) saltem mente solâ dic: *Domine surgo, vel volo surgere propter te Deum meum: volo nunc diligenter meditari propter te Deum meum: volo vestem hanc expurgare à sordibus fetuceo propter te Deum meum: volo deuotè Sacrum audire propter te Deum meum: volo attentè studere propter te Deum meum: volo ire ad scholas (dum audis pullum) propter te Deum meum: volo repetere lectionem propter te Deum meum: volo scriptam lectionem domi relegere propter te Deum meum: volo examinare conscientiam meam propter te Deum meum (dum datur signum ad examen) volo corpus meum tibi dicatum cibo rescire (dum ad prandium, vel cænam vocaris) idq; sobriè, & decenter propter te Deum meum: propter te hoc volo comedere &c. propter te volo nomen Iesu in orbe, & patinâ expressum ante oculos habere & orbe & patinâ ita positâ ut, ut illud SS. Nomen in superiore parte orbis & patina appareat, tanquam in situ & loco digniore: volo me recreare religiose propter te Deum meum: propter te Deum meum volo ire ad repetitiones, volo lauare scutellas seruicè ad mensam, verrere hunc locum, exire ad deambulationem; propter te Deum meum: volo spuerè, vel spuo, frico iue &c. volo parum quiescere à laboribus propter te Deum meum &c. & ita singula offerri possunt: imò non solum offerendo, sed facièdo hæc omnia expressè tali animo, & intentione, sine reali obligatione peragendo, iustus omnino meretur augmentum gratiæ maius, quò maiori cum affectu interno, & actu intento obtulerit Domino: & adhuc maius, si valdè accuratè, diligenter, cum adificatione & seruire opus peregerit. Iis autem, qui magno studio virant etiam leues imperfectiones, & cor ab effusione ad externas res custodiunt, dat Dominus talem gratiam, ut dum ipsa opera exteriora peragunt, scilicet, dum seruiunt ad mensam, dum verrunt cubiculum, dum lauant in culinâ, dum scribunt etiam lectionem, & actualement sentiant deuotionem tenerrimam erga Deum filialis dilectionis, & tamen propterea non errant in opere, quod habent præmanibus, imò illud perfectius peragunt. Dat talibus Dominus Deus noster practicam imitationem sui, quia sicut ille in perfectissimâ suæ diuinitatis vi-*

Orat. 11.

.38.

190.

Ioan. 8.

29.

Reg. 17. sum. lib. 2. vit. cap. 5.

Agg. 1. 6.

191.